

Centrum Onkologii
im. Prof. F. Łukaszczyka w Bydgoszczy
ul. Dr I. Romanowskiej 2,
85-796 Bydgoszcz,
Tel.: 52 374 30 00
I część kodu resortowego: 04-00061
Komórka organizacyjna, tel.
VII część kodu resortowego:

Bydgoszcz dnia,.....

ZGODA NA PRZEPROWADZENIE CEWNIKOWANIE ŻYŁ CENTRALNYCH

Nr historii choroby

Płeć:

Pacjent: Nazwisko i imię pacjenta PESEL: Data urodzenia: RRRR/MM/DD

ADRES: ulica, nr:..... kod pocztowy, miejscowość..... Telefon:.....

KOD ICD-10: Rozpoznanie (wg międzynarodowej klasyfikacji) (rozszerzenie rozpoznania).....

Leczenie pacjentów poddanych rozległym operacjom bez dostępu do dużej żyły centralnej jest niezwykle utrudnione, a jeśli trwa dłuższy czas, nawet niemożliwe.

Cewnikowanie żył centralnych to procedura polegająca na wprowadzeniu specjalnego cewnika do dużej żyły. Centralny cewnik żylny to urządzenie medyczne służące wytworzeniu dostępu do centralnego układu żylnego. Jest to długa, elastyczna rurka, która jest wprowadzana do dużej żyły w ciele, zazwyczaj w szyi (żyły szyjnej wewnętrznej), klatce piersiowej (najczęściej do żyły podobojczykowej), ramieniu lub pachwinie (do żyły udowej). Końcówka cewnika jest umieszczona w żyłę główną - dużej żyłę, która transportuje krew z powrotem do serca. Takie umiejscowienie umożliwia skuteczne podawanie leków, płynów, podawanie środków obkurczających naczynia, żywienia pozajelitowego, produktów krwiopochodnych, a także pobieranie próbek krwi oraz monitorowanie parametrów hemodynamicznych, czy hemodializę (w oddziałach intensywnej terapii, hematologii lub przy długotrwałym leczeniu.)

Cewnik centralny stanowi również nieodłączny element terapii przeciwnowotworowej. Jego obecność umożliwia podawanie choremu cytostatyków (chemioterapii), antybiotyków, preparatów krwiopochodnych, żywienia dożylnego oraz płynów nawadniających. Mimo, iż nie ma bezwzględnych przeciwwskazań do podawania chemioterapii przez wenflon w miarę możliwości lekarze dokładają starań, aby założyć cewnik na wczesnym etapie leczenia, chcąc uniknąć częstych i bolesnych nakłuć żył.

Cewniki centralne służą wielu celom w leczeniu:

- **Administracja leków:** Umożliwiają podawanie leków, w tym chemioterapii, antybiotyków i leków przeciwbólowych, zwłaszcza pacjentom wymagającym długotrwałego leczenia.
- **Dostarczanie płynów i składników odżywczych:** cewniki centralne są niezbędne do podawania płynów i odżywiania, zwłaszcza u pacjentów, którzy nie są w stanie przyjmować pokarmów lub wchłaniać składników odżywczych przez układ trawienny.
- **Transfuzje krwi:** Ułatwiają szybką transfuzję produktów krwiopochodnych w sytuacjach nagłych lub u pacjentów z chorobami przewlekłymi.
- **Częste pobieranie krwi:** cewniki centralne zmniejszają potrzebę wielokrotnego wkłuwania igieł, dzięki łatwemu dostępowi do żyły umożliwiają również bezbolesne pobieranie próbek krwi do badań diagnostycznych. Jest to szczególnie istotne u pacjentów otyłych (słabo dostępne naczynia obwodowe) oraz chorych w średnim stanie ogólnym wymagających wielu leków dożylnych i transfuzji.

Rodzaje cewników centralnych dożylnych

- **Cewnik centralny dożylny nietunelowany:** Tego typu cewnik stosuje się zazwyczaj w przypadku dostępu krótkoterminowego i wprowadza się go bezpośrednio do żyły centralnej, np. żyły szyjnej wewnętrznej lub podobojczykowej.

Alternatywne rodzaje cewników centralnych

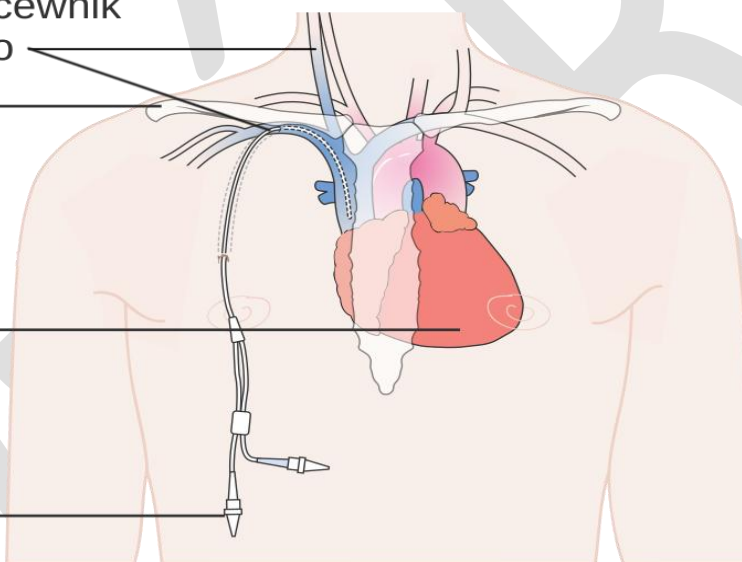
- **Cewnik centralny wprowadzony obwodowo :** Cewnik ten jest wprowadzany przez żyłę w ramieniu i nawlekany do żył centralnych. Nadaje się do długotrwałego stosowania i jest mniej inwazyjny niż cewnik nietunelowany.
- **Centralny cewnik żylny tunelowany:** Ten cewnik jest chirurgicznie umieszczany i tunelowany pod skórą, zapewniając długoterminowy dostęp (ponad dwa tygodnie). Jest często stosowany u pacjentów wymagających częstego dostępu.
- **Port podskórny:** Wszczepiany port znajduje się całkowicie pod skórą, co umożliwia długoterminowy dostęp bez zewnętrznego cewnika. Wymaga niewielkiego zabiegu chirurgicznego w celu umieszczenia.

Miejsce, gdzie cewnik
wchodzi w ciało

Obojczyk

Serce

Łącznik
dla kroplówki
lub strzykawki

Powyższy rysunek poglądowy utworzony przy użyciu generatywnej sztucznej inteligencji (AI). Nie jest specjalistyczną ilustracją medyczną.

Procedura krok po kroku

1. **Przygotowanie strony:** Miejsce wkłucia jest czyszczone i sterylizowane.
2. **Znieczulenie:** Podawane jest znieczulenie miejscowe w celu znieczulenia danego obszaru, ewentualnie w czasie operacji założenie przebiega w znieczuleniu ogólnym.
3. **Dostęp żylny:** Igła jest wprowadzana do wybranej żyły, w razie potrzeby pod kontrolą USG.
4. **Wprowadzenie cewnika:** Przez igłę przeprowadza się prowadnik, a za nim cewnik.
5. **Zabezpieczenie cewnika:** Cewnik mocuje się do skóry za pomocą szwów lub kleju, a następnie zakłada się jałowy opatrunek.
6. **Weryfikacja:** W celu potwierdzenia prawidłowego umieszczenia można wykonać zdjęcie rentgenowskie klatki piersiowej.

Korzyści z centralnego cewnikowania żylnego

Centralne cewnikowanie żyłne oferuje szereg zalet w porównaniu z tradycyjnymi dożylnymi wkłuciami obwodowymi:

- **Mniejsza ilość nakłuć igłami:** cewniki centralne umożliwiają wielokrotny dostęp bez konieczności wielokrotnego wkłuwania igły.
- **Dostęp długoterminowy:** Odpowiedni dla pacjentów wymagających dłuższego czasu leczenia.
- **Komfort:** Wielu pacjentów odczuwa mniejszy dyskomfort w przypadku stosowania cewnika centralnego niż wenflonu dożylnego.

Zalecenia pozabiegowe

- Obserwacja miejsca wkłucia i opatrunku (zgłaszanie jego uszkodzenia, zabrudzenia lub przemieszczenia),
- Unikanie nadmiernych ruchów, które mogłyby przesunąć cewnik,
- Higiena pod nadzorem pielęgniarskim,
- Ograniczenie aktywności fizycznej przy cewniku udowym,
- Przestrzeganie dodatkowych zaleceń w przypadku cewników długoterminowych (także do stosowania w domu).
- Po zabiegu wprowadzenia cewnika przez żyłę szyjną lub podobojczykową zwykle wykonuje się RTG klatki piersiowej. Bezpośrednio przy wprowadzeniu cewnika lekarz może wykonać także badanie USG.

Odmowa cewnikowania żył centralnych:

może prowadzić do poważnych konsekwencji medycznych, które wynikają z niemożności wykonania kluczowych procedur, takich jak szybkie podawanie leków, płynów, żywienia pozajelitowego, czy monitorowanie parametrów hemodynamicznych. W zależności od stanu pacjenta, odmowa ta może skutkować pogorszeniem stanu zdrowia, a nawet zagrożeniem życia. Należy jednak pamiętać, że pacjent ma prawo wycofać swoją zgodę na cewnikowanie żył centralnych na każdym etapie procesu diagnostyczno-terapeutycznego.

Żaden lekarz nie jest w stanie zagwarantować pełnego sukcesu zastosowanego leczenia oraz całkowitego braku ryzyka związanego z cewnikowaniem żył centralnych.

Ciężkie, zagrażające życiu lub śmiertelne powikłania proponowanego Pani/Panu cewnikowania żył centralnych zdarzają się rzadko, aczkolwiek nigdy nie można ich wykluczyć.

Powikłania mechaniczne i proceduralne

- **Odma opłucnowa:** Zapada się płuco z powodu dostania się powietrza do jamy opłucnowej podczas zakładania cewnika (ok. 4,4 na 1000 cewników)
- **Nakłucie tętnicy:** Przypadkowe nakłucie tętnicy, na przykład tętnicy podobojczykowej lub szyjnej wewnętrznej (częstość ok. 16,2 na 1000 cewników) – zwykle bez konsekwencji
- **Krwiak lub krwotok:** Powstaje w miejscu nakłucia żyły lub implantacji cewnika (częstość około 5%)
- **Wprowadzenie cewnika do tętnicy** (częstość ok. 2,8 na 1000 cewników) – może wymagać interwencji chirurgicznej,
- **Uszkodzenie nerwu:** Uszkodzenie nerwu lub splotu nerwowego w pobliżu miejsca zakładania wkłucia – bardzo rzadko
- **Uszkodzenie ściany naczynia:** Uszkodzenie ściany naczynia, np. rozwarstwienie lub perforacja – bardzo rzadko
- **Uszkodzenie serca:** Uszkodzenie ściany serca lub tamponada serca – bardzo rzadko
- **Nieprawidłowe położenie cewnika:** Położenie cewnika nie w żyłach, ale na przykład w tętnicy lub w jamie opłucnowej.
- **Zator powietrzny:** Zdarza się rzadko, ale może mieć śmiertelny skutek.
- **Nieprawidłowe działanie cewnika** (wskutek np. zatkania, utrudnionego przepływu leków, przecieku, pozanacyniowego) – częstość ok. 5,5 na 1000 dni z obecnością cewnika

- **Nakłucie przewodu piersiowego** (największego naczynia chłonnego zbierającego chłonkę [limfę])
- **Zapętlenie lub uszkodzenie przewodnicy/cewnika,**
- **Przedostanie się oderwanego fragmentu cewnika lub przewodnicy do układu krążenia,**
- **Pojawienie się płynu w jamie opłucnowej**
- **Rozedma podskórna**
- **Uszkodzenie pęcherza moczowego i płyn w jamie brzusznej** (bardzo rzadkie powikłania przy cewnikowaniu żyły udowej).

Powikłania infekcyjne

- **Zakażenie miejsca wkłucia:** Zaczerwienienie, obrzęk lub wydzielina ropna w miejscu wkłucia.
- **Zakażenie uogólnione :** Zakażenie krwi związane z obecnością cewnika (częstość ok. 4,8 na 1000 dni z cewnikiem – wymaga antybiotykoterapii) - Objawy zakażenia: Ból, gorączka, dreszcze.

Powikłania zakrzepowe

- **Zakrzepica:** Powstanie zakrzepu w naczyniu krwionośnym, w którym jest umieszczony cewnik, lub w jego świetle, co może prowadzić do niedrożności. (częstość ok. 2,7 na 1000 dni z cewnikiem) - Objawy: Ból i obrzęk kończyny lub szyi po stronie zakrzepicy.

Inne powikłania

- **Niedrożność cewnika:** Trudności w aspiracji krwi lub podawaniu leków (częstość ok. 5,5 na 1000 dni z obecnością cewnika,
- **Zmiany martwicze:** Uszkodzenia skóry w miejscu komory portu naczyniowego.
- **Zainfekowanie zewnętrznej części cewnika**

OŚWIADCZENIE PACJENTA

W pełni zrozumiałam/em informacje zawarte w formularzu zgody na cewnikowanie żył centralnych oraz przekazane mi podczas rozmowy z lekarzem. Zapewniono mi nieograniczone możliwości zadania pytań i na wszystkie udzielono odpowiedzi. Zostałam/em poinformowana/y o ewentualnych innych metodach leczenia. Znane mi są możliwe powikłania związane z cewnikowaniem żył centralnych.

ZGODĘ NALEŻY PODPISAĆ W OBECNOŚCI LEKARZA Zgadzam się na przeprowadzenie u mnie cewnikowania żył centralnych

.....
data, godzina

.....
podpis pacjenta lub przedstawiciela ustawowego

.....
podpis i pieczęć lekarza

Nie zgadzam się na przeprowadzenie u mnie cewnikowania żył centralnych

Konsekwencje braku zgody na leczenie:

.....
Zostałam/em/ poinformowana/ny/ o możliwych negatywnych konsekwencjach takiej decyzji dla mojego zdrowia

.....
data, godzina

.....
podpis pacjenta lub przedstawiciela ustawowego

.....
podpis i pieczęć lekarza

Podpisanie formularza przez pacjenta jest niemożliwe z powodu:

.....
data, godzina

.....
podpis i pieczęć lekarza